

Barne- og familiedepartementet

Høringsuttalelse til forslag til endringer i barnevernloven: Kompetanse i barnevernet

Ref. 20/1243

Det vises til departementets høringsnotat og -brev av 30. mars 2020

Reforms syn på utkastet:

I en ellers utførlig faglig utredning om kompetanse i barnevernet, mangler departementets høringsnotat et kjønnsperspektiv både i utredningen, og i forslagene til lovendringer. Høringsnotatet har også mangler når det gjelder samisk språk- og kulturkompetanse, minoritetskompetanse, flerkulturell kompetanse og kompetanse på kjønns- og seksualitetsmangfold. Videre etterlyser vi et aktivt forhold til kjønns- og mangfoldsbalansen i rekrutteringen til barnevernet. Vi påpeker til sist en påfallende skjevhet i utvalget av høringsinstanser til denne høringen.

Reform – ressursenter for menn driver hjelpetilbud for menn i vanskelige livssituasjoner, samler inn og formidler kunnskap om gutter og menn, og er en pådriver for et mannsperspektiv i likestillingspolitikken. Reform er en privat og uavhengig stiftelse som mottar grunnfinansiering over Kulturdepartementets budsjett.

Vi vil med dette kommentere den første delen av høringen – kompetansehevende tiltak i barnevernet («Høringsnotat om kompetanse i barnevernet»).

Våre kommentarer gis med utgangspunkt i Reforms erfaringer på feltet, og med bakgrunn i gutter og menns likestillingsutfordringer.

Reforms kommentarer til høringsnotatet

Manglende kjønnsperspektiv

Høringsnotatet lider under en gjennomgående mangel på et kjønnsperspektiv når det gjelder barnevernets behov for kompetanse. Reforms erfaring er nettopp at barnevernet mangler kompetanse på kjønns- og likestillingsspørsmål, og at det trengs forbedringer på dette området.

Vi har selv gjennom flere tiår vært i kontakt med fedre som i sin kontakt med barnevernet opplever å bli ansett som annenrangs foreldre, og som i praksis opplever kjønnsdiskriminerende holdninger i barnevernet. Dette underbygges av

forskning på feltet (Storhaug, 2015), som bekrefter at fedre ofte blir satt på sidelinjen i arbeidet for familien.

I en undersøkelse utført av Sentio Research i 2018 var det kun 4 % av de ansatte i barnevernet som i løpet av de siste årene hadde vært på videreutdanning eller kurs der fedres plass i barnevernet var et viktig tema (Sentio Research Norge, 2018).

Barnevernsansattes kjønnsfaglige kompetanse må derfor økes. Vi savner forslag til kompetansekrav for ansatte i barnevernet på dette området, og egnete måter å sikre kjønnspektivet i utdanningene.

Det forundrer oss ellers at dette perspektivet ikke behandles i departementets høringsnotat. Departementets eget fagdirektorat, Bufdir, har bidratt aktivt til å kaste lys over fedres plass i barnevernet (blant annet ved en egen satsing under Arendalsuka i 2018, og ved å yte støtte til prosjekter i regi av Reform, som setter søkelys på det samme). Dette kan tyde på at departementets kommunikasjon med underliggende fagdirektorat har vært mangelfull under utarbeidelsen av høringsnotatet.

Samisk språk- og kulturkompetanse

Vi støtter forslaget om at sakkyndige som benyttes i barnevernssaker som gjelder samiske foreldre, må ha nødvendig kunnskap om det samiske språket og den samiske kulturen.

Vi stiller oss samtidig undrende til at departementet vurderer det slik at det ikke er «[...] grunn til å foreslå en særskilt regulering av sakkyndiges kompetanse om samiske barn i dette høringsnotatet.». Dette synet kan vi ikke se at det gis gode argumenter for. Vi etterlyser derfor at spørsmålet utredes videre, med tanke på en lovregulering også når det gjelder samiske barns språklige og kulturelle behov.

Minoritetskompetanse

Kompetanse om andre minoriteter bør også være en del av barnevernsansattes kunnskapsbase. Høringsnotatet dokumenterer at hele 66 % av ansatte i den kommunale barnevernstjenesten mener de i liten grad har kompetanse til å vurdere omsorg hos foreldre med annen sosial, kulturell eller erfaringsmessig bakgrunn (s. 8).

Vi deler derfor høringens syn på at minoritetskompetanse hos barnevernsansatte bør økes. Et slikt syn står imidlertid i motstrid til forslaget om at minoritetskompetanse skal være en valgfri tilleggsideutdanning. Etter vårt syn må denne kompetansen inngå som en obligatorisk del av utdanningene.

Flerkulturell kompetanse

Høringsnotatet klargjør ikke hva minoritetskompetanse innebærer, og hvilke minoriteter man snakker om. I utredningen synes hovedtyngden å være lagt på

flerkulturell kompetanse. Det er i denne sammenheng viktig å slå fast at flerkulturell kompetanse er noe annet enn minoritetskompetanse.

Det er samtidig svært viktig å bygge opp tilstrekkelig flerkulturell kompetanse i barnevernet. Vi mener det er naturlig at også dette inngår som obligatorisk del av læreplanene i utdanningsløpene, i likhet med når det gjelder minoritetskompetanse.

Kjønns- og seksualitetsmangfold

Behovene til barn og unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet problematiseres ikke i departementets høringsnotat. Undersøkelser gjort av Fri – foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold, viser at barnevernet har for lite fokus på kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og seksualitet. Dette er særlig bekymringsfullt, når vi vet at lhbtq+-ungdom er overrepresentert i barnevernet (kilde: Fri).

Konsekvensene av manglende kompetanse på dette området, kan være for dårlig tilrettelegging, eller omsorgssvikt og diskriminering mot særlig utsatte barn i kontakt med barnevernet.

Organisasjoner på lhbtq+-feltet rapporterer også at barn og unge i praksis i noen tilfeller tvinges ut av skapet av barnevernet. Et eksempel som illustrerer dette, er at foreldre i noen sammenhenger gis innsyn i bekymringsmeldinger eller i saksdokumentene som omhandler barnet, der informasjon om barnets seksuelle orientering eller kjønnsidentitet inngår. Dette kan være informasjon som barnet ikke har noe ønske om å dele med sine foreldre. På denne måten krenkes barn og unges rett til privatliv.

Vi støtter ellers innspillene til høringen som er levert av Fri og Skeiv Ungdom.

Behov for flere menn og personer med personlig mangfoldskompetanse i barnevernet

Høringsnotatet problematiserer ikke den store overrepresentasjonen av kvinnelige ansatte i barnevernet. Dette forundrer oss. Av flere grunner bør det etterstrebtes å ansette flere menn på i barnevernet generelt, og når det gjelder saksbehandlerstillinger spesielt.

I tillegg til at det er et klart uttrykt politisk mål å oppnå et mindre kjønnsdelt arbeidsliv i Norge, noe som også bør gjenspeiles i kompetansekravene som stilles og tiltak som iverksettes på et felt som dette, tyder all erfaring og forskning på at det er viktig med størst mulig likevekt mellom kjønnene i barnevernets møte med både barn og foreldre.

Likeså bør barnevernet etterstrebe mangfoldskompetanse, i form av en bevisst rekrutterings- og kompetansepolitikk når det gjelder personer som selv har LHBTIQ+-erfaringer, er funksjonsvarierte eller når det gjelder personer med språklig eller flerkulturell kompetanse.

På disse viktige områdene mangler høringsnotatet forslag til tiltak. Vi er overbevist om at et mer aktivt forhold til rekruttering av menn og personer med mangfoldskompetanse til barnevernet, vil kunne dempe mange konflikter, og bidra til en bredere tilnærming til barnevernets oppgaver.

Avsluttende betraktning om departements valg av høringsinstanser

Reform vil avslutningsvis problematisere utvalget av instanser barne- og familiedepartementet har valgt å invitere til denne høringen. Vi finner det påfallende at verken Reform – ressurscenter for menn eller noen av landets øvrige tre likestillingssentre er invitert til å høre på utredningen. Det er nærliggende å se dette i sammenheng med, og som en bekreftelse av vår stadfesting av det manglende kjønnsperspektivet i høringsnotatet (se over).

Det framstår særlig påfallende at ikke Reform er blant de inviterte høringsinstansene, all den tid vi er landets eneste ressursmiljø med hovedoppgave å arbeide med gutter og menns likestillingsutfordringer. Som vist i dette høringssvaret, er det særskilte utfordringer knyttet til barnevernets involvering av fedre, et felt også Reform arbeider mye med. Vi opplever det som skuffende at et departement som inntil nylig hadde likestilling i sin portefølje ikke ivaretar mannspektivet, og inkluderer i sitt arbeid fedres betydning for barns beste i familier med kontakt med barnevernet.

Vi noterer oss samtidig at en rekke organisasjoner som ivaretar kvinners likestillingsinteresser er blant de inviterte.

Vi vil i denne forbindelsen også vise til at det ville vært naturlig å invitere organisasjoner med et særlig fokus på samlivsbrudd og konflikter knyttet til dette, som ikke sjelden involverer barnevernet, og der menn ofte opplever seg som den tapende part. Vi viser her til Foreningen 2 foreldre og Mannsforum, som ikke står på listen over høringsinstanser.

Vi står til disposisjon dersom departementet ønsker ytterligere utdyping av våre synspunkter.

Oslo, 29. juni 2020

Are Saastad /s/
daglig leder

Mali Storbækken
rådgiver/saksbehandler

Litteraturliste

- Sentio Research Norge. (2018). *Undersøkelse om fedre i barnevernet*. Oslo: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.
- Storhaug, A. S. (2015). *Barnevernets forståelse av farskap*. Doktoravhandling ved Norges Teknisk Naturvitenskapelige universitet, NTNU. ISBN 978-82-471-4812-9.